

ARTICLES PUBLICATS A LA PREMSA

UN NOU PAS CAP A LA NORMALITZACIÓ (Article publicat a *El Periódico* el dia 7 de desembre de 1997)

No és gaire freqüent en les democràcies occidentals que una iniciativa del Govern —com ara el cas d'una nova llei que estimuli l'ús social del català— esdevingui una proposició de llei, en ésser traslladada la iniciativa al Parlament i elaborada la Proposició per una ponència conjunta de totes les forces parlamentàries. Aquest sol fet és, sens dubte, una mesura de la singularitat que la llengua pròpia de Catalunya representa en el conjunt dels actius sociopolítics del país, especialment a l'hora de configurar una identitat nacional.

Ara, amb el text ja aprovat per la Comissió de Cultura del Parlament, ens sembla oportú de fer unes consideracions sobre quatre aspectes: la conveniència d'una nova llei, el fet mateix de l'actual Proposició de llei, el seu contingut i les condicions d'aprovació en què ens movem.

Pel que fa a la conveniència d'una nova llei que reguli els drets i usos lingüístics a Catalunya, entenem que la iniciativa de la Generalitat —Govern i Parlament actuant conjuntament— respon a una conveniència pública: primer, perquè s'han assolit alguns dels objectius primordials de la Llei del 1983; segon, perquè s'ha constatat que era errònia la hipòtesi que la normalització de l'Administració autonòmica, l'escola i altres sectors públics havia d'arrossegar la de les altres administracions i de la societat civil; i, tercer, s'han fet evidents les limitacions d'aquella Llei en el context de les transformacions sociopolítiques i tecnològiques actuals.

La conveniència d'una nova iniciativa parlamentària, l'havia expressada ja l'Institut d'Estudis Catalans en la seva declaració del 18 d'abril de 1990, i la ratificà davant la Ponència de la Llei el 17 d'abril de 1997.

Quant al fet mateix de l'actual Proposició de llei, creiem que és inqüestionable valorar que, en proposar una nova llei, i no una mera modificació de l'anterior, la Ponència ha volgut significar la importància de la qüestió per al conjunt de la ciutadania, ja que afecta l'ordenació d'un aspecte primordial de la seva convivència quotidiana amb la seva alta càrrega simbòlica.

Una llei no és sinó això: un instrument per a l'expressió de la voluntat popular, per a la legitimació de l'acció política i per a l'orientació de la conducta dels diversos agents socials en una situació històrica determinada. No és mai l'última paraula sobre res, i, sobretot, no és res si el poder polític i els agents socials no n'extreuen totes les conseqüències. Això és el que caldrà esperar-ne tan bon punt s'aprovi. I la perspectiva de nous avenços graduals en el camí

d'una veritable igualtat de drets i deures dels ciutadans de Catalunya en aquest terreny ha de restar oberta, malgrat les limitacions que, com qualsevol text legal, aquest pugui tenir.

La valoració que hom pot fer del contingut de l'actual Proposició de llei és, sens dubte, diversa, i depèn no solament dels criteris de consens i d'oportunitat política, sinó, sobretot, del projecte nacional per al nostre país de qui en faci la valoració. És clar que aquest no és el lloc ni el moment de fer una anàlisi de l'articulat, però sí que desitgem comentar-ne diversos aspectes importants.

L'establiment d'un concepte jurídic —i no simplement sociolingüístic o simbòlic— de llengua pròpia dóna justificació per ell mateix a la resta de la Llei. Pel que fa a l'ensenyament, cal considerar positiu que s'atorgui rang de llei a un conjunt de mesures fins ara aplicades com a conseqüència de decrets diversos, la qual cosa es repeteix en l'àmbit de les administracions catalanes. Pel que fa a l'àmbit de les activitats socioeconòmiques i laborals, és positiu que s'hi incideixi amb mesures o objectius concrets —com són la retolació comercial i les comunicacions de les empreses de serveis públics—, tot i que caldria garantir l'ús normal del català en aquest àmbit i ampliar el nombre de sectors que han d'etiquetar en català, de manera que hom mostrés la mateixa sensibilitat envers els catalans que la que hom mostra d'ofici envers altres ciutadans de l'Estat. Quant a l'àmbit de l'Administració de justícia, dels registres públics i de l'Administració perifèrica de l'Estat, la futura Llei hi incideix de manera clara, a fi de subordinar els interessos corporatius als dels ciutadans, i no viceversa.

Finalment, quant als mitjans de comunicació i a les noves tecnologies caldrà considerar un avenç notable l'establiment de quotes de distribució i de cinema en català, que hauran de permetre veure ampliada l'oferta de cinema en aquesta llengua —si bé no s'hauria d'acceptar negativament l'acceptació d'una quota mínima—, oferta que també haurà de millorar en els mitjans de ràdio i de televisió arran de l'establiment de quotes de català. Igualment seria un gran avenç garantir una oferta bàsica i actual en català de programari informàtic de tota mena; només així el català podrà entrar amb bon peu en el món de les tecnologies de la comunicació, un dels factors determinants en aquest proper inici de mil·lenni.

A l'últim, no podem oblidar el fet que la Llei de normalització lingüística del 1983 fou aprovada sense cap vot en contra, i aquest era un dels seus actius polítics més grans i significatius, alhora que era una expressió de l'acord nacional en una matèria d'aquesta naturalesa. Les raons d'aquest acord foren diverses: des del reconeixement de la necessitat d'una reparació històrica fins a la voluntat d'integració nacional.

Certament fóra desitjable que es repetís un acord amb un consens tan ampli, sobretot perquè creiem que l'objectiu de la normalització lingüística no hauria d'estar subjecte a les contingències de la legítima lluita política ni dels resultats electorals; ben al contrari, és un dels supòsits en els quals s'assenta la convivència cívica en una societat com la nostra. Però, si aquest consens no pogués assolir-se, tampoc no s'ha d'oblidar que aquesta Proposició de llei, per molt delicada i simbòlica que sigui la matèria de què tracta, esdevindrà una llei en virtut del suport qualificat que obtindrà.

També, com qualsevol altra llei, la futura Llei de política lingüística haurà de preveure els mecanismes de control adients i un finançament adequat que n'han de possibilitar l'aplicació. Aquest és un aspecte en el qual cal fer un èmfasi especial: del control, se n'ha parlat molt; però del finançament, poc. I, sense l'un o l'altre, cal dir obertament que la Llei restaria en el terreny de les actuacions emblemàtiques.

No ens podem estar, en acabar aquestes consideracions, de recordar que la llengua catalana

segueix vivint en un estat de feblesa, d'una feblesa gairebé crònica malgrat els importants avenços dels darrers anys. Per a ajudar a establir la teràpia adequada, encara que sigui avui amb dosis que hauran d'augmentar en el futur, hom voldria poder veure compromesos en el consens entorn d'aquesta iniciativa legislativa tots els grups que a hores d'ara representen l'ampli ventall del catalanisme polític, i d'una manera especial els que, a més, en representen també el capital històric.